

Những chuyện khó tin về vua Trần Dụ Tông

Tác Giả: Thái Dũng

Thứ Bảy, 10 Tháng 7 Năm 2010 16:28

Cuộc đời làm vua của Trần Dụ Tông có một số câu chuyện khó tin liên quan đến ông và được coi là những hình ảnh “độc nhất vô nhị” trong lịch sử Việt Nam.

Trần Dụ Tông, vị vua thứ 7 của nhà Trần, tên thật là Trần Ho. Ông sinh ngày 19 tháng 10 năm Bính Tý (1336), mất ngày 25 tháng 5 năm Kỷ Dậu (1369), thọ 33 tuổi; làm vua 28 năm (1341-1369), đời hai niên hiệu là Thiệu Phong (1341-1357) và Đại Tr (1358-1369).

Tổng Trần Dụ Tông tại Đền Trần

Nhà Trần sau một giai đoạn rối loạn thê thảm, được biết là võ công oai hùng từng 3 lần phá quân Nguyên Mông, bình phục được Chiêm Thành thì dần bước vào giai đoạn suy vi kể từ khi Thái thượng hoàng Trần Minh Tông qua đời tháng 2 năm Đinh Dậu (1357).

Những chuyện khó tin về vua Trần Dụ Tông

Tác Giả: Thái Dũng

Thứ Bảy, 10 Tháng 7 Năm 2010 16:28

Lúc đó, Trần Dụ Tông được toàn quyền trị nước nhưng ông không phát huy được những thành tựu đã có trong thời gian đầu làm vua của mình mà lại bị bê bối triều chính, ham mê tửu sắc, ăn chơi sa đọa, ra lệnh cho xây nhiều cung vàng điện ngọc, thu sưu cao, thuế nặng làm cho nhân dân vô cùng khổ sở và ca thán. Trong nước, giặc giã nổi lên khắp nơi, triều đình thì gian thần kéo bè kết đảng và trở nên lộng hành vô cùng. Những điều đó chính là nguyên nhân đưa triều Trần bước dần ra khỏi vũ đài chính trị, bước mất vị thế quyên vào tay họ khác.

Sách viết: “Vua tính rất thông tuệ, học vấn cao minh, chăm lo việc võ, sẵn sàng việc văn, các di thần đầu phục. Đợi Thiệu Phong, chính sự tốt đẹp; tám năm Đợi Trần về sau, chơi bời quá độ, cần nghiên cứu nhà Trần suy yếu từ đó” (Đợi Việt sử ký toàn thư).

Còn sách Việt sử tiêu án cũng đánh giá về Trần Dụ Tông rằng: “Việc văn võ đầu sẵn sàng chu đáo, trong nước bình yên, ngoài bang mạnh mẽ. Khi nước được đổi trị rồi thì sinh ra ham mê chơi bời, cần nghiên cứu nhà Trần từ đó suy dần”.

Đùng phồng thu c quái đản

Vào đêm Trung Thu năm Kỷ Mão (1339), các vị ông phi, cung nữ triều Trần đổ xô thuyểm ngắm trăng trên Hồ Tây, hoàng tử thứ mười của vua Trần Minh Tông, tên là Trần Hồ o mới lên bốn tuổi cũng được đi theo. Không hiểu sự sự ý thế nào mà hoàng tử bị ngã xuống nước chết đuối. Mọi người hoảng hốt nhẩy xuống mò tìm, mãi hồi lâu mới vớt được xác hoàng tử kẹt ở lỗ cống đẫm cá. Thuyết thu c Trâu Canh tâm rằng:

- Có thể cứu được bằng cách dùng kim châm vào các huyết làm hoàng tử sống lại nhưng chờ sau này sẽ bị liệt đờn.

Sau đó Trâu Canh dùng kim châm cứu được hoàng tử nhờ đó mà được coi như thần y, được triều đình ban thưởng và phong lên đến chức Quan phủ huyện Tuyên Huy Việt Đợi kiêm Thái y sứ.

Còn hoàng tử Hồ o sau này lên ngôi, đó chính là vua Trần Dụ Tông và lại tiên đoán năm nào sẽ bị nhốt cả ông đã trở thành hiện thực.

Năm Tân Mão (1351) “Trâu Canh thuyết vua bị liệt đờn, dâng phồng thu c nói rằng giết đứa bé trai, lấy máu hòa với đờn khời thích mà uống và thông dâm với ch hay em ruột của mình thì sẽ hi vọng nghiên cứu. Vua làm theo, thông dâm với ch ruột là công chúa Thiên Ninh, quả nhiên công hi vọng” (Đợi Việt sử ký toàn thư).

Những lời vớt tên con là mất con kiên

Thông thuyết vớt tên con dâng lên vua đầu là những đồ quý báu, trân châu, đồ thỏ. Số

Những chuyện khó tin về vua Trần Dụ Tông

Tác Giả: Thái Dũng

Thứ Bảy, 10 Tháng 7 Năm 2010 16:28

---

thần, thuyền buôn ngoài khi đến nước ta cũng thường chọn những thợ vụng. Thế thì Trần Dụ Tông cũng ngơ, có lẽ ông đã nhận được công của người Chiêm Thành trong đó có một con kiền và một con kiền này cũng thật đáng bực.

Sách Đại Việt sử ký toàn thư viết: “Nhâm Thìn, [Thiệu Phong] năm thứ 12, (1352)... Mùa xuân, tháng 3, Chế Mân người Chiêm Thành chầu sang ta, dâng voi trắng, ngựa trắng, một trăm con và một con kiền lớn (dài 1 thước 9 tấc) cùng các công vật xin đánh Trà Hòa Bê Đê mà lập làm vợ ông vua”.

1. Cuộc thi về các trò chơi

“Nhâm Thìn, [Đại Trù], năm thứ 5 [1362]. (Nguyên Chí Chính năm thứ 22). Mùa xuân, tháng giêng, lệnh cho các nhà vua công chúa dâng các trò chơi để vua xét duyệt trò nào hay thì thưởng cho” (Đại Việt sử ký toàn thư).

Đây được coi là cuộc thi nghệ thuật trình diễn đầu tiên trong lịch sử Việt Nam.

2. Mộng đánh bạc tại cung đình

Chế ham thích vui chơi, không màng đến triều chính, thậm chí Trần Dụ Tông còn “hợp các nhà giàu như làng Đình Bảng ở Bắc Giang, làng Nga Đình ở Quốc Oai vào cung đình đánh bạc làm vui, một tuần bạc được gần 300 quan tiền, ba tuần thì đã được gần 1000 quan...” (Đại Việt sử ký toàn thư).

Sách phê phán rằng: “Làm vua một nước mà mộng đánh bạc để lấy tiền... thật đáng bực” (Việt sử tiêu án). Nhà sử học Phan Phu Tiên nhận xét: “...Dụ Tông công nhiên làm bạc, gọi những nhà giàu vào cung đánh bạc rồi sau người trong nước bắt chước cái dâm, không thể ngăn cấm được nữa. Cuộc cùng vì thế đánh bạc mà một nước” (Đại Việt sử ký toàn thư).

3. Làm quạt, trồng rau để “tặng gia sản xuất”

Đã có thêm tiền chi phí cho các thích của mình, tháng Giêng năm Nhâm Thìn (1362), vua Trần Dụ Tông “sai thợ nô cấy 1 muông đất ở bên bờ bắc sông Tô Lịch để trồng hành, trồng rau để đem bán, gọi tên phường gọi là Vạn Nhân Tử và làm quạt đem bán cũng như thế” (Đại Việt sử ký toàn thư).

Đây có lẽ là một kiêu mạn tiền có một không hai trong lịch sử. Sách Việt sử tiêu án chép “...Trồng rau bán lấy tiền, ví như Tây Viên đời Hán thì càng đáng bực hơn nữa”.

Ban thu thuế công và cho dân nghèo tiền gạo

Giữa những việc không hay, Trần Dụ Tông có lúc lại làm những điều tốt mà ít vua nào làm được. Tháng 9 năm Nhâm Thìn (1362), “vua nghe đến phật Thiên Trù (nay thuộc Nam

Những chuyện khó tin về vua Trần Dụ Tông

Tác Giả: Thái Dững

Thứ Bảy, 10 Tháng 7 Năm 2010 16:28

Đồ nh- TG). Nhân dân có ai ốm thì ban cho thuốc uống công và tiền gạo, ít nhiều khác nhau. Thuốc có tên là viên Hoàng ngọc sắc ngọc, trứ bách bệnh. Dân nghèo ai nghe tin kéo đến thì được ban 2 viên thuốc, 2 tiền và 2 thăng gạo” (Đời Việt sử ký toàn thư).

Vua phẫn nộ Bức ăn chửi cũng không bằng

Tháng 10 năm Quý Mão (1363), Trần Dụ Tông sai “đào hồ ở vườn ngự trong hậu cung. Trong hồ xếp đá làm núi, bên mặt đào khai ngòi cho chảy thông nhau. Trên bờ hồ trồng tùng, trúc, thông, tre và các thảo hoa thơm cỏ lạ. Lái nuôi chim quý, thú lạ trong đó. Phía tây hồ trồng hai cây quế, đào ngửi đởn Song Quế, lái gọi tên đởn là đởn Lạc Thanh, tên hồ là hồ Lạc Thanh. Lái đào riêng mặt hồ nhỏ khác, sai người lái Hồ Đông chèo nước mướn chèo vào đó, đem các thảo hồ ỉn nhử đởn mè, cua, cá nuôi ở trong hồ. Lái sai người Hóa Châu chèo cá sấu đởn thả vào. Lái có hồ Thanh Ngọc thả cá thanh phi (cá diếc). Đốt chèo khách đô đởn trông coi” (Đời Việt sử ký toàn thư).

Sách Việt sử tiêu án bình rằng: “Chèo nước mướn, nuôi cá sấu lái là kẻ tàn ác; vua Tùy Dụ Tông Đ, Tống Huy Tông cũng có núi, có biển nhưng không đởn cái chân thú này như vua”.

Thi uống rượu thua bệ tôi

Trần Dụ Tông là người ham mê rượu chè, mặt lại nghe nói có viên quan đang giữ chức Chánh chưởng ngự cung Vĩnh An tên là Bùi Khoan uống rượu rất giỏi, thả là vua cho gọi vào cùng thi uống rượu. Ai người ông vua này bắt mướn mà thua cuộc, “Khoan lập mướn uống đởn hốt 100 thăng rượu, đởn chèo đởn 2 t” (Đời Việt sử ký toàn thư). Sự việc này xảy ra tháng 4 năm Giáp Thìn (1364).

Say rượu đi tắm sông suýt chết

Sợ chép rượu vào tháng 5 năm Giáp Thìn (1364), “vua đi hóng gió chửi trăng. Vì uống rượu say quá nên lái xuồng sông tắm, vì thả bệ tắm. Sai quan thay thuốc là bên Trần Canh thay nhau hồ thuốc thang” (Đời Việt sử ký toàn thư). Đởn tắm tháng 7 năm đó, vua Trần Dụ Tông mặt khi bệ.

Bức lột mặt gươm, ỉn

Trần Dụ Tông là ông vua chửi bệ quá đởn nên cần nhiếp nhà Trần ngày càng suy thoái. Vào mặt đêm mùa hè, tháng 6 năm Bính Ngọ (1366), vua đi chửi ở hồ ngự Mồ Sồ (nay thuốc Hoàng Yên) đởn canh 3 mặt trứ vể kinh, khi đởn sông Chồ Gia thả bệ kể lột mặt đởn ng lái mặt cồ gồ m báu ỉn n báu. Sách Việt sử đởn đởn: “[Trần Dụ Tông] niên hủ Đởn Trần năm thả 9 (1366), vua đi chửi ở hồ ngự Mồ Sồ, khi trứ đởn bãi Chồ Gia bệ lột mặt, mặt cồ ỉn báu và gồ m báu”.

Nhà vua cho đó là đởn m báu trứ c sồ chồ ng lành, khó mà sồ ng lâu nên càng thả sồ c chửi bệ.